ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 15.11.2022 г.
COM(2022) 642 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Доклад за 2022 г. относно енергийните субсидии в ЕС

Доклад на Комисията, свързан със състоянието на Енергийния съюз — енергийни субсидии в ЕС

1. Въведение и основни констатации

Това е третият годишен доклад за наблюдението на напредъка на държавите членки към постепенното премахване на енергийните субсидии — и по-конкретно на субсидиите за изкопаеми горива — в ЕС. Постепенното премахване на тези субсидии е изискване на Регламента относно управлението на Енергийния съюз и действията в областта на климата[1]. Настоящият доклад се основава на двата предишни доклада[2] за субсидиите, приложени към доклада за състоянието на Енергийния съюз, публикувани от Европейската комисия през 2020 г. и 2021 г.

Първите два доклада се основаваха главно на пряко събиране на данни от националните органи и разкриха някои съществени пропуски в данните в националните планове в областта на енергетиката и климата (НПЕК) за 2020 г. Въпреки това годишната непрекъснатост на събирането на данни ще допринесе за подобряване на качеството на данните в докладите за напредъка на НПЕК, които трябва да бъдат изготвени през 2023 г.

Европейският съюз си е поставил за цел до 2030 г. да намали емисиите си на парникови газове с поне 55 % в сравнение с 1990 г. и до 2050 г. да бъде неутрален по отношение на климата. Това означава, че е необходимо да се прекрати субсидирането на изкопаемите горива, като същевременно се създадат благоприятни условия за енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници и се вземат предвид нуждите на уязвимите потребители в процеса на енергиен преход.

През ноември 2021 г. в Пакта за климата от Глазгоу[3] се призовава за „ускоряване на усилията за поетапно спиране на електроенергията от въглища, изгаряни без улавяне и съхранение на въглероден диоксид, и за постепенно прекратяване на неефективните субсидии за изкопаеми горива, като същевременно се предоставя целева подкрепа на най-бедните и най-уязвимите в съответствие с националните условия и се признава необходимостта от подкрепа за справедлив преход“[4].

Руската военна агресия в Украйна доведе до нови краткосрочни мерки на политиките в Европейския съюз. Съобщението относно REPowerEU от март и планът REPowerEU[5] от май 2022 г. подсилиха най-вече целите за чистия преход, заложени в Европейския зелен пакт и залегнали в Европейския закон за климата. Въпреки това, с постепенното прекратяване на вноса на изкопаеми горива от Русия, промените в субсидиите за енергия от изкопаеми горива вероятно ще бъдат по-значителни в бъдеще.

[1] Член 35, буква н) от Регламента относно управлението на Енергийния съюз (2018/1999/ЕС), наричан по-нататък: „Регламент относно управлението“.
[2] https://ec.europa.eu/energy/sites/default/files/annex_to_the_state_of_the_energy_union_report_on_energy_subsidies_in_the_eu.pdf, наричан по-долу: предишни проучвания на Комисията относно субсидиите (2020 г. и 2021 г.).
[3] https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_10_add1_adv.pdf.
[4] Освен това в Препоръката на Съвета относно гарантирането на справедлив преход към неутралност по отношение на климата (2022/C 243/04) се подчертава, че „структурата на системите за данъчни облекчения и системите за социална закрила следва да се преразгледа спрямо специфичните нужди, произтичащи от екологичния преход, като бъдат отразени също така принципът „замърсителят плаща“ и необходимостта придружаващите ги политики да не въвеждат субсидии за потреблението на изкопаеми горива, да не ограничават потребителите до конкретна технология и да не намаляват стимулите за саниране на сгради, подмяна на топлоенергийни системи и като цяло за мерки за енергийна ефективност.“
[5] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/IP_22_3131.

Националните действия за възстановяване на генерирането на електроенергия от въглища и нефт също ще имат временно въздействие.

През юни 2021 г. беше приет и Делегиран регламент на Комисията относно таксономията на устойчивото финансиране[6]. В него се определят техническите критерии за проверка с цел определяне на условията, при които дадена икономическа дейност се квалифицира като допринасяща съществено за смекчаването на изменението на климата или за адаптиране към изменението на климата, като същевременно се гарантира, че тази икономическа дейност не нанася значителни вреди във връзка с постигането на някоя от другите екологични цели на ЕС. Той беше допълнен с допълнителен делегиран регламент, приет през март 2022 г.[7], който обхваща редица икономически дейности в определени енергийни сектори, а именно някои дейности, свързани с природния газ и ядрената енергия.

За изготвянето на настоящия доклад Комисията проведе проучване[8], за да събере данни от държавите членки и да разшири и/или коригира предишни набори от данни, които съдържаха непълни резултати от 2020 г. и 2021 г.[9] Когато проучването на Комисията беше завършено (юли 2022 г.), данните за 2021 г. не бяха пълни и поради това бяха предмет на значителни предварителни оценки. По тази причина в настоящия доклад данните за 2021 г. следва да се разглеждат предпазливо[10]. За да се гарантира доброто качество на данните, държавите членки бяха помолени да направят кръстосана проверка на новата база данни. В проучването на Комисията също беше направена първоначална проверка за това как енергийните субсидии се отнасят към критериите на таксономията.

Резултатите от това проучване потвърждават, че през последните години за енергия от изкопаеми горива са изразходвани значителни, макар и леко намаляващи субсидии. Това означава, че ЕС и неговите държави членки трябва да увеличат усилията си, за да изпълнят международните си ангажименти относно субсидиите за изкопаеми горива и да постигнат неутралност по отношение на климата до 2050 г. През 2020 г. общият размер на енергийните субсидии в ЕС достигна 173 млрд. евро, като между 2015 и 2020 г. е нараснал със 7 %, или с 14 млрд. евро. Субсидиите за възобновяеми енергийни източници се увеличиха с 15 %, достигайки 81 млрд. евро през 2020 г., а субсидиите за енергийна ефективност през същия период, 2015—2020 г., нараснаха с 20 % (с 15 млрд. евро през 2020 г.) — благоприятно развитие, което ще помогне на ЕС да постигне целите си за преход към чиста енергия.

През 2021 г. общият размер на субсидиите за всички видове енергия (от изкопаеми горива, ядрена енергия и от възобновяеми енергийни източници) продължи да нараства. Това се дължеше на нарастващото потребление на енергия, тъй като икономическото възстановяване продължи след 2020 г., която се характеризираше с ограничения, свързани с COVID-19. Както показват данните от 2021 г., общият размер

[6] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R2139&from=EN.

[7] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022R1214&from=EN.

[8] Проучване относно енергийните субсидии и други правителствени намеси в ЕС, издание 2022 г., наричано по-нататък „проучването на Комисията“ https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/34a55767-55a1-11ed-92ed-01aa75ed71a1

[9] Поради повторната оценка на списъка на субсидиите за по-предишни години и промяната на паричната основа („изразена в евро за 2021 г.“ в настоящия доклад) общите суми в графиките на настоящия доклад може да се различават от последния доклад за енергийните субсидии, публикуван през 2021 г. или преди това.

[10] За някои елементи на субсидиите, за които нямаше налични стойности за 2021 г., са взети стойностите за 2020 г. като приблизителна оценка за 2021 г. В повечето случаи в настоящия доклад се посочват данни за 2021 г. Ако обаче само данните за 2020 г. са достатъчно надеждни за целите на анализа, те се приемат за последния наличен набор от данни.

на енергийните субсидии се е увеличил с 11 млрд. евро през 2021 г. в сравнение с 2020 г., достигайки 184 млрд. евро. От тези енергийни субсидии субсидиите за потреблението на енергия[11] достигнаха 65 млрд. евро през 2021 г., което е с около 8 млрд. евро повече (+14 %) в сравнение с 2020 г., а субсидиите за енергийна ефективност достигнаха 19 млрд. евро, което е с около 3 млрд. евро повече (+29 %) в сравнение с 2020 г. В същото време субсидиите за енергия от възобновяеми източници са намалели с почти 3 млрд. евро (-3,5 %) в сравнение с предходната година (спад до 78 млрд. евро през 2021 г.) поради нарастващите цени на електроенергията на едро, което означава по-ниски преференциални премии.

Субсидиите за изкопаеми горива, които през 2020 г. достигнаха 50 млрд. евро, намаляха с 1,5 % (или с -0,7 млрд. евро) между 2015 г. и 2020 г. в резултат на: i) намаление на субсидиите, несвързани с горивата (-1,4 млрд. евро); ii) намаление на субсидиите за въглища (-0,9 млрд. евро); iii) увеличение на субсидиите за газ (+0,5 млрд. евро); и iv) увеличение на субсидиите за нефт и нефтопродукти (+1,2 млрд. евро). През този период субсидиите за изкопаеми горива намаляха в повечето държави членки. Въпреки това в няколко държави, като например Белгия, България, Финландия, Франция, Нидерландия, Полша и Словакия, субсидиите за изкопаеми горива се увеличиха значително между 2015 г. и 2020 г. На равнището на ЕС делът на субсидиите за изкопаеми горива в БВП остава практически непроменен между 2015 г. и 2020 г.

В транспортния сектор субсидиите за изкопаеми горива (предимно за нефтопродукти) са се увеличили драстично (с 29 %, или с 3,1 млрд. евро) между 2015 г. и 2019 г., а през 2020 г. са намалели с 3 млрд. евро. През 2021 г., дори на фона на увеличаването на транспортните дейности след края на ограниченията във връзка с COVID-19, субсидиите за изкопаеми горива остават като цяло стабилни в сравнение с 2020 г. поради намалението на субсидиите за изкопаеми горива в други сектори на икономиката, например в енергийния сектор.

Субсидиите за изкопаеми горива в селското стопанство също са се увеличили (с 13 %, или с +0,7 млрд. евро) между 2015 г. и 2020 г., предимно под формата на подпомагане на потреблението на горива (например намаляване или освобождаване от данъци върху горивата).

Субсидиите за изкопаеми горива за домакинствата са се увеличили с 15 % (с 0,4 млрд. евро) през същия период, основно под формата на субсидии за потребление на мазут и природен газ. През 2021 г. субсидиите за изкопаеми горива за домакинствата продължиха да се увеличават спрямо нивата си от 2020 г.

Субсидиите за природен газ са нараснали с 6 % (с 0,5 млрд. евро) между 2015 г. и 2020 г., което представлява около 19 % от субсидиите за изкопаеми горива, а през 2021 г. са се увеличили допълнително с приблизително 0,7 млрд. евро (+10 %) в

[11] Субсидиите, свързани с потреблението на енергия, стимулират консумацията на електрическа енергия в различни икономически сектори, например чрез: i) данъчни облекчения или възстановяване на данъци върху консумацията на електрическа енергия; ii) регулирани цени в някои сектори; и iii) директни плащания с цел облекчаване на тежестта за потребителите, произтичаща от енергийните разходи. Някои субсидии за потреблението на енергия имат социални последици, които надхвърлят чисто икономическите съображения. Във времена на високи цени на енергията, когато се вземат решения за политиките относно субсидиите, следва да се имат предвид особено уязвимите потребители.

сравнение с 2020 г. Субсидиите за черни и кафяви въглища, които представляват 18 % от общия размер на субсидиите за изкопаеми горива, са намалели с 9 % (с -0,9 млрд. евро) в ЕС между 2015 г. и 2020 г., но през 2021 г. са се увеличили отново с приблизително 6 % (с 0,6 млрд. евро).

През следващите години, като се има предвид вероятното въздействие на по-широкото използване на въглища, субсидиите за въглища в енергийния сектор може да се увеличат. С очаквания спад в потреблението на газ в средносрочен и дългосрочен план се очертава намаляване на субсидиите за газ в бъдеще, въпреки че високите цени на газа в момента може да сочат към увеличаване на субсидиите за газ в краткосрочен план. Субсидиите за ядрена енергия под формата на компенсации за предсрочно затваряне и предсрочно извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения (главно в Германия и Франция) са нараснали допълнително през 2021 г. поради планираните спирания. Субсидиите за възобновяеми енергийни източници ще зависят силно от цените на едро на енергията, но можем да очакваме, че по-високите цени ще доведат до по-ниски субсидии чрез преференциални премии или договори за разлика[12].

2. Енергийни субсидии и субсидии за изкопаеми горива в ЕС

2.1. Енергийни субсидии в ЕС

Субсидиите в настоящия доклад са определени в съответствие с методиката, възприета от Световната търговска организация (СТО)[13], която бе използвана в допълващото проучване на Комисията[14] и в предходните доклади за енергийните субсидии (за 2020 г. и 2021 г.). Съгласно тази методика субсидиите са групирани в четири категории: i) правителствени мерки, включващи пряко прехвърляне на средства; ii) държавни приходи, които иначе са пропуснати (не са събрани); iii) правителства, които предоставят стоки и услуги или закупуват стоки; и iv) подкрепа на цените и доходите.

В настоящия доклад енергийните субсидии са разгледани също така от различни гледни точки, например: i) според целта, която се стремят да насърчават (производство, консумация/потребление, инфраструктура или енергийна ефективност); ii) по видове горива (изкопаеми горива, възобновяеми енергийни източници, ядрена енергия); iii) по икономически сектори (енергиен сектор, транспорт, промишленост, селско стопанство[15], жилищно строителство, услуги и т.н.); или iv) според вида на инструмента, използван за предоставяне на субсидии (данъчни облекчения, безвъзмездни средства, ценова подкрепа, подкрепа на доходите и др.).

Проследявайки промените в енергийните субсидии в ЕС, общата финансова подкрепа е в размер на 173 млрд. евро през 2020 г., което е със 7 % (+14 млрд. евро) повече от 2015 г. Субсидиите за производство на енергия са нараснали с 11 % (+9 млрд. евро) през същия период, главно благодарение на субсидиите за генериране на енергия от

[12] За повече информация относно понятията, определенията, целите, секторите, инструментите, видовете горива и т.н. вж. приложение 5 към проучването на Комисията.
[13] Споразумение на Световната търговска организация (СТО) за субсидиите и изравнителните мерки. https://www.wto.org/english/tratop_e/scm_e/scm_e.htm.
[14] Вж. повече за методиката на енергийните субсидии в проучването на Комисията.
[15] В настоящия доклад са включени и субсидиите за риболов.

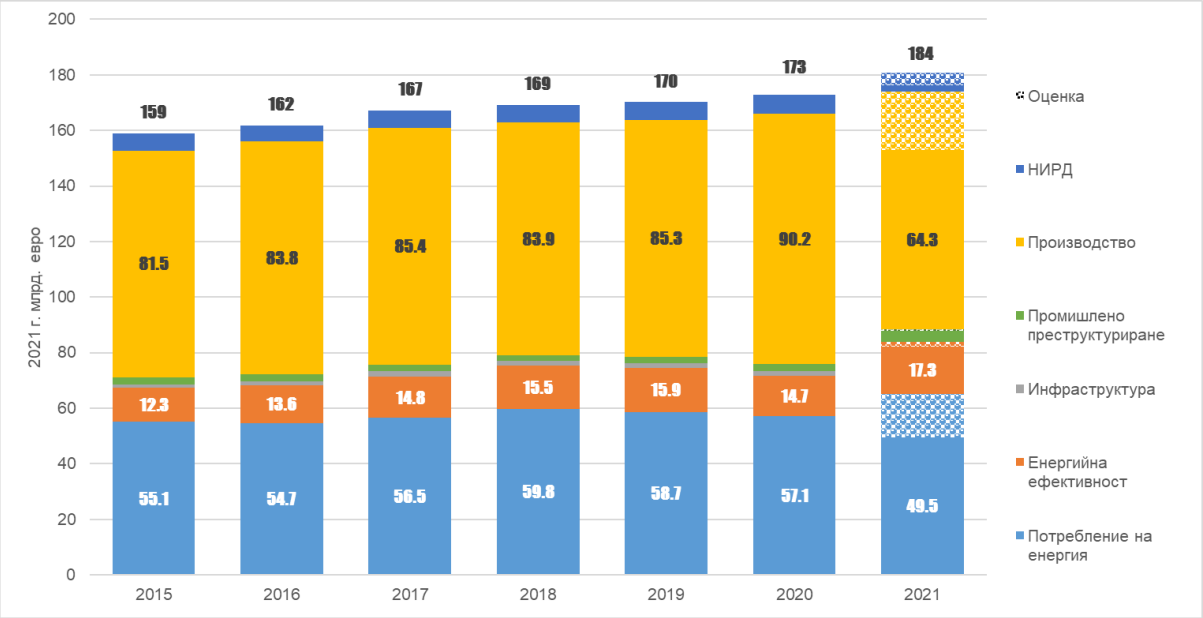
възобновяеми източници (81 млрд. евро през 2020 г.), докато субсидиите за мерки за енергийна ефективност са се увеличили с 20 % (+2,5 млрд. евро през същия период, достигайки 15 млрд. евро през 2020 г.).

Подобряването на ситуацията с пандемията и постоянното облекчаване на противоепидемичните мерки през 2021 г. дадоха възможност на икономиката на ЕС да се възстанови. През тази година икономиката на ЕС се възстанови по-бързо от първоначалните очаквания, което доведе също така до повишаване на потреблението на енергия и на субсидиите за енергийни продукти. Както показват прогнозните данни, енергийните субсидии в ЕС са нараснали до 184 млрд. евро през 2021 г. (с 12 млрд. евро или със 7 % повече в сравнение с 2020 г.). Субсидиите, свързани с потреблението на енергия[16], са се увеличили с 14 % (+8 млрд. евро) през 2021 г. в сравнение с 2020 г., главно поради нарастващото потребление на енергия в условията на икономическо възстановяване. Това показва, че намаляването на субсидиите за потребление на енергия през 2020 г. е било само временно. Въздействието на мерките, предприети от държавите членки през втората половина на 2021 г. в подкрепа на предприятията и гражданите — макар само временни — в условията на високи цени на енергията, вече може да се види в увеличаващите се субсидии, свързани с енергийните нужди, за този период. Точни данни обаче ще е възможно да бъдат изчислени едва в следващото издание на доклада за енергийните субсидии.

След временния спад през 2020 г. субсидиите за мерки за енергийна ефективност отново нараснаха през 2021 г., достигайки 19 млрд. евро. Това представлява увеличение от 54 % (+6,5 млрд. евро) в сравнение с 2015 г. Освен това прогнозният размер на субсидиите за преструктуриране на промишлеността нарасна до 4,6 млрд. евро през 2021 г. (в сравнение с 2,3—2,4 млрд. евро през всяка от предходните две години) главно поради увеличената финансова подкрепа за извеждането от експлоатация на мини за черни и кафяви въглища и свързаните с това мерки за икономическа трансформация. Въпреки това субсидиите за производство на енергия намаляха с 5 % (-5 млрд. евро), тъй като субсидиите за енергия от възобновяеми източници (основно слънчева енергия) спаднаха значително на фона на по-високите цени на едро на електроенергийния пазар, което се отрази на схемите за подпомагане от типа „преференциални премии“ и „договори за разлика“.

[16] Субсидиите, свързани с потреблението на енергия, стимулират консумацията на енергия в различни икономически сектори, например чрез: i) данъчни облекчения или възстановяване на данъци върху консумацията на електрическа енергия; ii) регулирани цени в някои сектори; и iii) директни плащания с цел облекчаване на тежестта за потребителите, произтичаща от енергийните разходи. Някои субсидии за потреблението на енергия имат социални последици, които надхвърлят чисто икономическите съображения. Във времена на високи цени на енергията, когато се вземат решения за политиките относно субсидиите, следва да се имат предвид особено уязвимите потребители.

Фигура 1 — Енергийни субсидии в ЕС по предназначение

Източник: Проучване относно енергийните субсидии и други правителствени намеси в Европейския съюз, издание 2022 г. Навсякъде в този документ стълбчетата със сферични знаци показват, че тези данни за 2021 г. се основават на оценки, а всяка категория следва да се тълкува като добавяне на стълбче със сферични знаци (оценки) към попълненото стълбче (фактически данни) за сравнение с предишни години.

Като показател за интензивността на енергийните субсидии в икономиката, енергийните субсидии в сравнение с БВП на държавите — членки на ЕС, могат да се използват за сравнение между отделните държави. Това е така, защото абсолютните стойности на субсидиите зависят и от размера на икономиката на дадена държава. През 2020 г. енергийните субсидии в сравнение с БВП вариряха значително в различните държави членки — от 2,9 % от БВП в Латвия до едва 0,3 % от БВП в Люксембург. Енергийните субсидии като процент от БВП в ЕС възлязоха средно на 1,2 % през 2020 г., което показва висока степен на стабилност през периода 2015—2020 г. в ЕС като цяло и в повечето държави членки.

Анализът показва също, че различните държави използват субсидии в подкрепа на различни политики и мерки и че тези различни политики и мерки оказват различно въздействие върху целите на прехода към чиста енергия в ЕС. Например Латвия е изразходвала 2 % от своя БВП за субсидии за мерки за енергийна ефективност през 2020 г.[17] (и 0,4 % от своя БВП за субсидии за енергия от изкопаеми горива и възобновяеми източници), докато Германия, Италия и Гърция са изразходвали около 1 % от своя БВП за субсидиране на енергия от възобновяеми източници. Германия и Италия са изразходили съответно 0,4 % и 0,3 % от своя БВП за субсидии за изкопаеми горива.

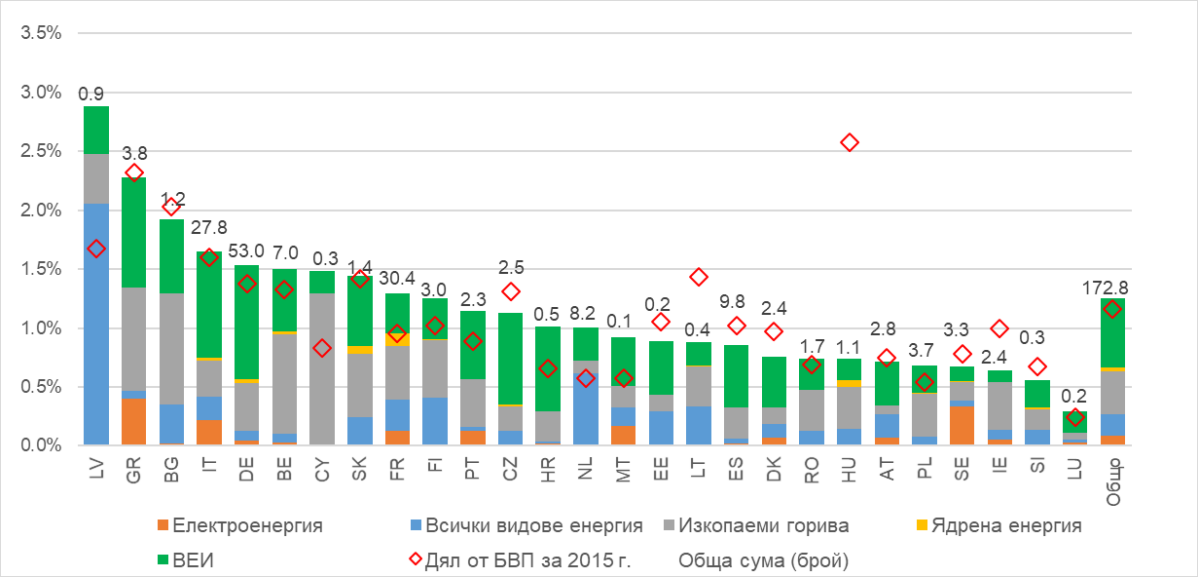
Същевременно други държави все още са склонни да правят повече разходи за изкопаеми горива[18], отколкото за мерки, стимулиращи прехода към чиста енергия.

[17] Тези мерки са свързани основно с програмите на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) за периода 2014—2020 г., като целта им е да се премине към нисковъглеродно развитие във всички икономически сектори. Към 2021 г. предварителните данни показват, че тези мерки на ЕФРР са приключили, което е довело до намаляване на общия размер на субсидиите.

[18] Като цяло повечето субсидии за изкопаеми горива все още са насочени към стимулиране на потреблението и/или производството на енергия от такива горива, докато делът на субсидиите, насочени към намаляване на зависимостта от изкопаеми горива, е минимален.

През 2020 г. Кипър изразходва около 1,3 % от своя БВП за субсидиране на изкопаеми горива (и само 0,2 % за субсидии за енергия от възобновяеми източници), а в Гърция и Белгия този дял е близо 1 %, което затруднява прехода към чиста енергия. Независимо от това тези две държави изразходват съответно 0,9 % и 0,5 % от своя БВП за възобновяеми енергийни източници. През 2021 г. енергийните субсидии като процент от БВП останаха стабилни (или леко намаляха в сравнение с 2020 г.) в повечето държави — членки на ЕС.

Фигура 2 — Субсидии за различни енергийни източници като процент от БВП през 2015 г. и 2020 г. и в млрд. евро през 2020 г.

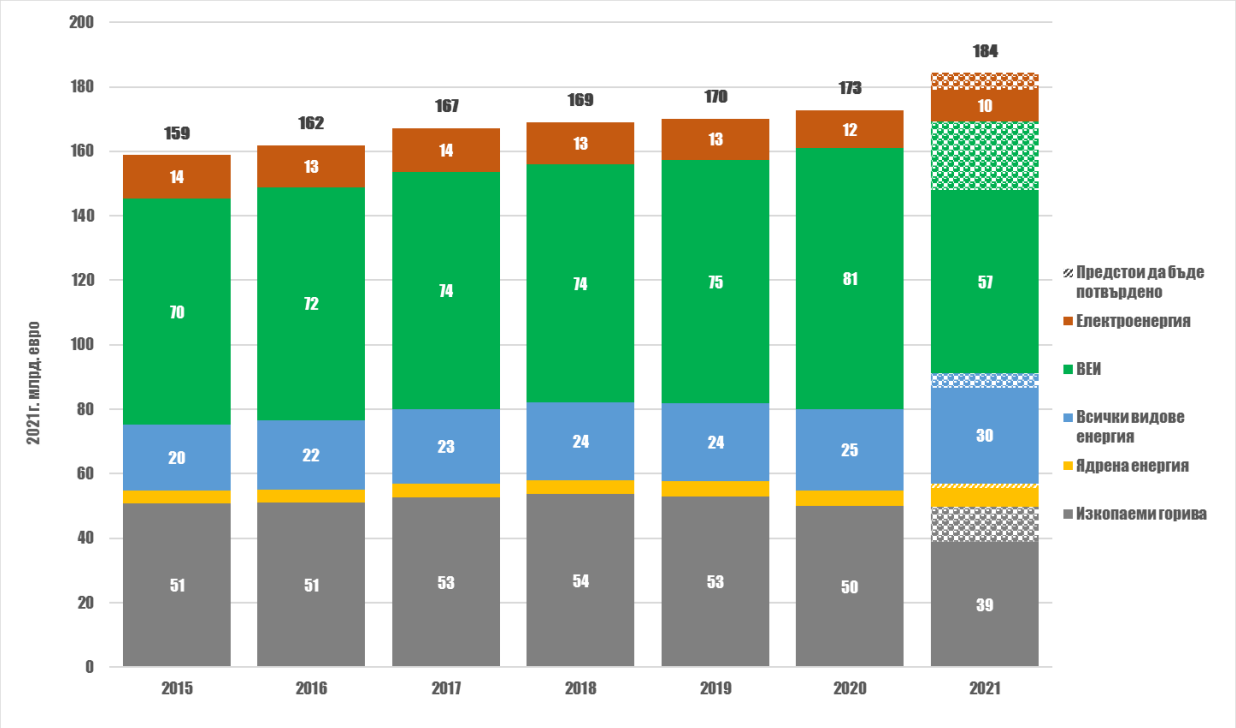
Източник: Проучване относно енергийните субсидии и други правителствени намеси в Европейския съюз, издание 2022 г. Електроенергия се отнася до общата, неспецифична от гледна точка на технологиите подкрепа за електроенергията, докато „Всички видове енергия“ представлява субсидии, които не могат да бъдат пряко отнесени към енергоносителите или горивата (например мерки за енергийна ефективност и стимули за потреблението/консумацията на енергия, независимо от енергоносителя; инвестиционни субсидии; и по-специално разходи за НИРД). За повече подробности вж. проучването на Комисията.

Субсидиите за **възобновяеми енергийни източници** , които представляват около 44 % от общата стойност на енергийните субсидии през последните години, нараснаха със 7 % (+5,5 млрд. евро) през 2020 г. в сравнение с 2019 г. През 2021 г. обаче тези субсидии са намалели с 3 % (-2,8 млрд. евро, повлияни съответно от по-високите цени на едро на енергията, по-ниските преференциални премии или договори за разлики), както показват прогнозните данни. От друга страна, субсидиите за изкопаеми горива, които през последните години съставляват 31 % от общата стойност на енергийните субсидии, намаляват с 5,5 % (- 2,9 млрд. евро) през 2020 г. и остават практически непроменени през 2021 г. През 2021 г., въпреки възстановяването на потреблението на горива в транспорта, общите субсидии за изкопаеми горива не се увеличиха, както се случи в други сектори, например в енергетиката. Напротив, субсидиите за изкопаеми горива в транспорта намаляха.

Субсидиите за **електроенергия**[19] леко намаляха между 2015 г. и 2020 г., докато субсидиите за „всички видове енергия“ (голям брой енергийни източници или мерки, които не могат да бъдат пряко приписани на отделни енергийни продукти) се увеличиха от 20 млрд. евро на 26 млрд. евро (+30 %). През 2021 г. се увеличиха субсидиите както за електроенергия, така и за „всички видове енергия“, което означава увеличение на данъчните разходи за енергийни продукти, които не могат да бъдат приписани на даден носител (свързани с подкрепа на потреблението на енергия).

Субсидиите за **ядрена енергия**, след като бяха стабилни в продължение на няколко години от 2015 г. насам (средно 4,2 млрд. евро), достигнаха почти 5 млрд. евро през 2019 г. и 2020 г. През 2021 г. обаче те нараснаха допълнително до 7,2 млрд. евро, въпреки че дори след това увеличение ядрените субсидии все още представляваха само 4 % от общите енергийни субсидии в ЕС. Това увеличение е свързано главно с финансови инструменти за компенсиране на предсрочното затваряне и извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения, главно в Германия и Франция. Компенсационните схеми се основават главно на заплащане на електроенергия, която няма да бъде генерирана (поради предсрочното затваряне), или на „блокирани“ активи[20]. В Германия през ноември 2021 г. беше изплатена компенсация в размер на 2,4 млрд. евро, което оказа съществено влияние върху общия размер на субсидиите за ядрена енергия в Европа.

Фигура 3 — Енергийни субсидии в ЕС по видове горива

Източник: Проучване относно енергийните субсидии и други правителствени намеси в Европейския съюз, издание 2022 г. „Всички видове енергия“ представляват субсидии, които не могат да бъдат пряко приписани на енергоносителите или горивата (например мерки за енергийна ефективност, които представляват около 55 % от

[19] Сумите на субсидиите за използване на електроенергия са преразпределени към техните източници за производството на енергия (например изкопаеми горива, ядрени мощности, възобновяеми енергийни източници) въз основа на националните енергийни баланси.

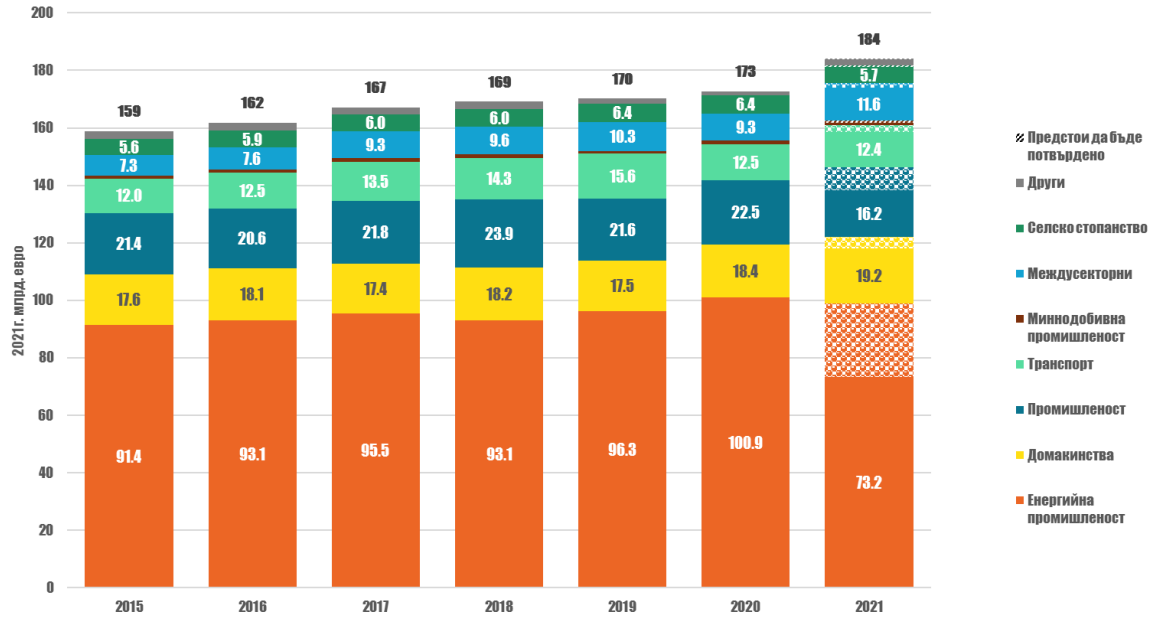
[20] Блокирани активи са активите, които са претърпели непредвидени или преждевременни намаления на стойността, обезценявания или превръщания в задължения.

„всички видове енергия през 2021 г.“, и стимули за потреблението/консумацията на енергия, независимо от енергоносителя; инвестиционни субсидии; и по-специално разходи за НИРД).

Делът на енергийните субсидии, които могат да бъдат пряко свързани с **енергийния сектор**[21] (т.е. сектора за генериране на електроенергия, въгледобивните предприятия и нефтените и газовите дружества), е бил около 56—58 % през 2019 г. и 2020 г., докато през 2021 г. той е спаднал до 54 %. През същия период делът на енергийните субсидии, изплащани на домакинствата, бележи тенденция на нарастване и достига около 12—13 %, докато делът на промишлеността е малко над 10 %, а този на транспорта е малко под 10 %. Между 2015 г. и 2020 г. субсидиите в енергийния сектор нараснаха с почти 10 млрд. евро (+10 %), а неспецифичните за сектора енергийни субсидии също се увеличиха с 2,7 млрд. евро за същия период. В същото време енергийните субсидии в търговския сектор намаляха с 1 млрд. евро.

През 2021 г. енергийните субсидии, изплащани на сектора на домакинствата, се увеличиха с приблизително 5 млрд. евро в сравнение с 2020 г. (+26 %), тъй като високите цени на енергията налагаха по-голяма финансова подкрепа от страна на правителствата за домакинствата. В промишления сектор енергийните субсидии се увеличиха с 1,7 млрд. евро (+8 %), докато в енергийния сектор те намаляха с 2,1 млрд. евро (-2 %).

Фигура 4 — Енергийни субсидии на ЕС според икономическия сектор

Източник: Проучване на енергийните субсидии и други правителствени намеси в Европейския съюз, издание 2022 г.

По-голямата част (около 90 %) от **субсидиите за енергия от възобновяеми източници** в ЕС (81 млрд. евро през 2020 г.) са били предназначени за енергийния сектор. Около 38 % от субсидиите за енергия от възобновяеми източници би могло да се свържат със слънчевата енергия през 2020 г., докато на производството на вятърна енергия се падат около 27 % от субсидиите за възобновяеми енергийни източници, а делът на биомасата е около 22 %. Така за водните, геотермалните и другите

[21] За повече информация относно определенията, целите, секторите, инструментите, видовете горива и т.н. вж. приложение 5 към проучването на Комисията.

възобновяеми енергийни източници остава само малък дял (13 %). През 2021 г. делът на субсидиите за енергия от възобновяеми източници, получена от слънцето, е намалял до 34 %, докато делът на субсидиите за енергия, получена от вятър и биомаса, е бил по около 24 %.

Най-значимите **инструменти за субсидиране на енергията от възобновяеми източници** в държавите — членки на ЕС, са преференциалните тарифи[22] (възлизащи на 54 млрд. евро, или 67 % от общия размер на субсидиите за енергия от възобновяеми източници през 2020 г.). Тези преференциални тарифи отразяват субсидиите, произтичащи от дългосрочни договори, сключени основно преди повече от десетилетие, тъй като последните договори вече не включват преференциални тарифи, с изключение на някои малки производители. Преференциалните премии и квотите за възобновяеми енергийни източници със сертификати за търговия са по-малко (съответно 8 млрд. евро, или 10 %, и 7 млрд. евро, или 8 %, през 2020 г.). Инструментите за данъчни облекчения (главно под формата на намаляване на данъци и освобождаване от данъци) също допринесоха с около 6 млрд. евро (7 %) към общия размер на субсидиите за енергия от възобновяеми източници.

Субсидиите за енергийна ефективност в ЕС се увеличиха между 2015 г и 2019 г., докато през 2020 г. те леко намаляха (с 6 % до 1 млрд. евро) и достигнаха 15 млрд. евро, въпреки че все още бяха с почти 20 % повече в сравнение с 2015 г. През 2021 г. субсидиите за енергийна ефективност отново нараснаха, като достигнаха приблизително 19 млрд. евро (+29 % в сравнение с 2020 г.), като най-голямото увеличение е при домакинствата (+1,3 млрд. евро) и в промишлеността (+0,5 млрд. евро). През 2020—2021 г. безвъзмездните средства са особено значими и представляват 39 % от всички субсидии за енергийна ефективност. Следващите по значимост категории субсидии за енергийна ефективност са данъчните разходи (30 %), заемите при облекчени условия (18 %) и задълженията за енергийна ефективност (13 %). През 2021 г. много държави — членки на ЕС, започнаха да изпълняват планове за възстановяване[23], които се превърнаха в значителен източник на инвестиции в енергийната ефективност. Увеличаването на подкрепата за енергийна ефективност между 2020 г. и 2021 г. се дължи до голяма степен на строителния сектор.

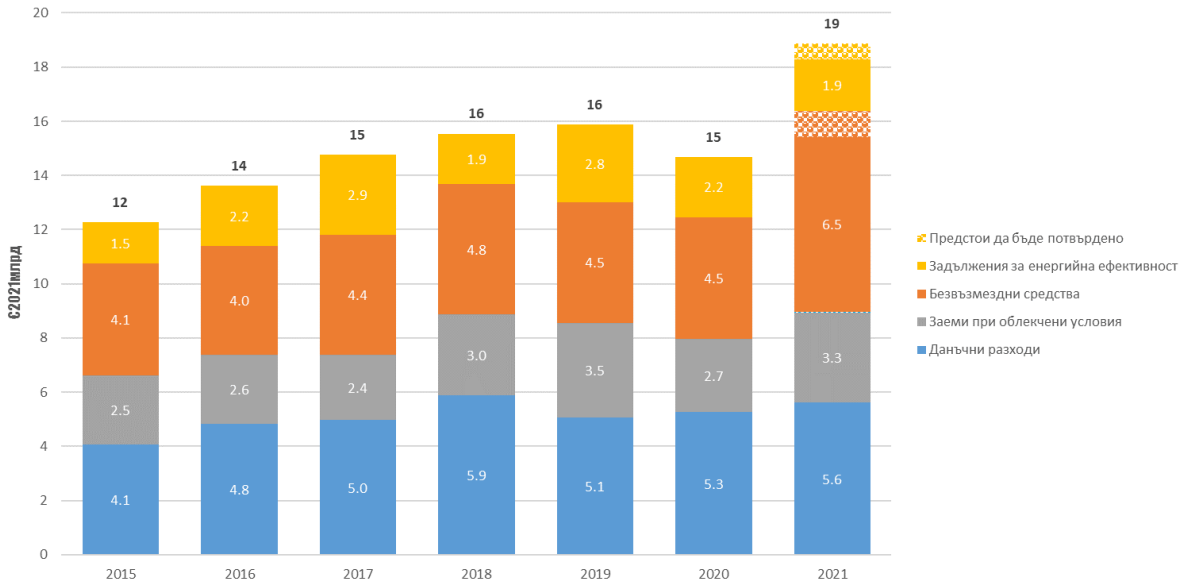
Увеличаването на субсидиите за енергийна ефективност е в съответствие с принципа „енергийната ефективност на първо място“ на енергийните политики на ЕС, а тези субсидии също така допринесоха за намаляването на енергоемкостта на икономиката на ЕС. В условията на икономическа рецесия БВП на ЕС през 2020 г. отбеляза ръст от едва 2,6 % в сравнение с 2015 г., въпреки че крайното потребление на енергия в ЕС е спаднало с 5 % за същия петгодишен период, което означава, че енергоемкостта на икономиката на ЕС е намаляла със 7,4 % през този период. Въпреки че през 2021 г. БВП в ЕС нарасна с 5,3 %, малко вероятно е тенденцията на намаляване на енергоемкостта да се обърне. По-нататъшното преминаване от субсидии, които

[22] Повече информация относно понятията и ролята на различните инструменти може да бъде намерена в проучването на Комисията

[23] Националните планове за възстановяване и устойчивост бяха изготвени и приети през 2021 г. Въздействието им вероятно ще се усети едва през следващите години. Освен разходите за енергийна ефективност, по ПВУ се отпускат значителни суми и за други цели, като например за енергия от възобновяеми енергоизточници.

стимулират потреблението на енергия, към субсидии за мерки за енергийна ефективност би могло да спомогне тази тенденция на намаляване да се запази.

Фигура 5 — Субсидии за енергийна ефективност в ЕС

Източник: Проучване на енергийните субсидии и други правителствени намеси в Европейския съюз, издание 2022 г.

Ако разгледаме други сектори, през 2020 г. **домакинствата** са получили около 11 % от общите енергийни субсидии, разпределени за всички икономически сектори. Повече от половината от субсидиите за домакинствата не могат да бъдат пряко приписани на енергоносителите (например субсидии за мерки за енергийна ефективност). Подкрепата за потреблението на електроенергия и изкопаеми горива (например мазут, газ, въглища) също представлява значителен дял (съответно 26 % и 17 %)[24]. По отношение на промишлеността по-голямата част от субсидиите могат да се припишат пряко на електроенергията, газа, нефтопродуктите и възобновяемите енергийни източници; докато в транспортния сектор субсидиите се приписват главно на нефтопродуктите.

Регулирането на цените по отношение на потребителите (гаранции за потребителските цени) намаля по значимост между 2015 и 2020 г. През 2021 г. обаче разходите за тези гаранции нараснаха от едва 1,8 млрд. евро през 2020 г. на над 5 млрд. евро, вероятно поради увеличаването на подкрепата за цените на енергията за домакинствата и промишлеността с оглед на нарастващите цени на енергията. В същото време подкрепата по отношение на производителите (гаранции за цените на производителите, като например споразумения за изкупуване, гаранции за разходите за гориво и т.н.) остана в рамките на 4—5 млрд. евро през последните няколко години в ЕС.

Субсидиите за заплащане на генериращи мощности показаха висока степен на стабилност през периода 2015—2020 г., като през този период средната им стойност е около 2,1 млрд. евро, а през 2021 г. се очаква да достигнат 2,6 млрд. евро. През този

[24] Най-вече под формата на намален ДДС. Специалните форми на финансова подкрепа за уязвимите домакинства трябва да се определят внимателно, тъй като те надхвърлят съображенията, които са строго свързани с енергийния пазар. Въпреки това в настоящия доклад за субсидиите и в основното проучване се предоставят данни само за сектора на домакинствата като цяло, а по-дълбока социално-икономическа разбивка (например ниво на доходите, възраст, състав на домакинството и др.) не е налична.

период по механизми за осигуряване на електрогенериращи мощности е плащано предимно за производството на електроенергия от изкопаеми горива.

През последните години субсидиите за **водород** се увеличиха значително — от 195 млн. евро през 2015 г. до 329 млн. евро през 2021 г. През 2021 г. две трети от тази подкрепа е била под формата на подкрепа за разходи за НИРД, а останалата част се е състояла главно от преки трансфери[25]. През следващите години, както вече показват предварителните данни, се очаква значително увеличение на субсидиите за водород.

Различните **категории субсидии** могат да стимулират различни енергийни технологии. Въпреки това невинаги е възможно да се определи кои категории субсидии са най-характерни за определени енергийни групи. Както се вижда от таблица 1, субсидиите за данъчни разходи (освобождаване от данъци, намаления на данъци и т.н.) са значителни за изкопаемите горива, тъй като те обхващат около две трети от субсидиите за изкопаеми горива. За разлика от тях, подкрепата на доходите и цените (например преференциални тарифи/премии) съставлява 85 % от общата подкрепа за възобновяеми енергийни източници (и представлява 41 % от общите енергийни субсидии). Субсидиите за данъчни разходи са значителни и по отношение на електроенергията (86 %) и категорията „всички видове енергия“ (40 %) (категорията „всички видове енергия“ включва и субсидии за енергийна ефективност), като за последната категория субсидиите за пряк трансфер също играят важна роля (около една трета от общите субсидии за „всички видове енергия“).

Таблица 1 — Разпределение на субсидиите между различните енергоносители и инструменти

Категория на субсидиите	Всички видове енергия	Електроенергия	Изкопаеми горива	Ядрена енергия	ВЕИ	Общо
Преки трансфери	5%	0%	3%	1%	2%	**11%**
Данъчни разходи	6%	6%	20%	1%	4%	**36%**
Подкрепа за доходите или	1%	1%	6%	0%	41%	**49%**
Бюджети на НИРД	2%	0%	0%	1%	1%	**4%**
Общо	**15%**	**7%**	**29%**	**3%**	**47%**	**100%**

Източник: Проучване на енергийните субсидии и други правителствени намеси в Европейския съюз, издание 2022 г.

2.2 Субсидии за изкопаеми горива в ЕС

Субсидиите за изкопаеми горива са намалели с 1,5 % в ЕС през петте години след 2015 г., като през 2020 г. достигнаха 50 млрд. евро[26]. През 2020 г. субсидиите за изкопаеми горива са с 3 млрд. евро по-малко, отколкото през 2019 г., главно поради намалените транспортни дейности. Въпреки това, ако се разгледат прогнозните данни

[25] Не е налична разбивка на данните за различните технологии и източници за производство на водород (например възобновяеми или изкопаеми).

[26] За да се прилага съгласувана методика за държавите членки, енергоносителите, секторите и инструментите за субсидиране, някои елементи, смятани за субсидия в други източници, не бяха отчетени в общите стойности в проучването на Комисията. Например много държави членки прилагат различни акцизни ставки за бензина и дизеловото гориво, така че субсидиите за тези продукти биха могли да бъдат значителни. По същия начин не са обхванати международният авиационен и морски транспорт извън ЕС. Тъй като капиталовите вливания или покупки от страна на правителството не са включени в обхвата на проучването на Комисията, някои видове финансова подкрепа, предоставена на предприятия, използващи изкопаеми горива (например пакети за финансово оздравяване на авиокомпании), също не са включени в субсидиите за изкопаеми горива. Базата данни също така не съдържа информация за технологиите с намалено улавяне и съхранение на въглероден диоксид и без такова улавяне и съхранение при производството на енергия от изкопаеми горива.

за 2021 г., общите субсидии за изкопаеми горива в ЕС не показват рязък ръст с възстановяването на икономиката, а вместо това остават близо до равнището си от 2020 г. Това е резултат от разликите в субсидиите за изкопаеми горива в различните икономически сектори, както е описано в следващите параграфи.

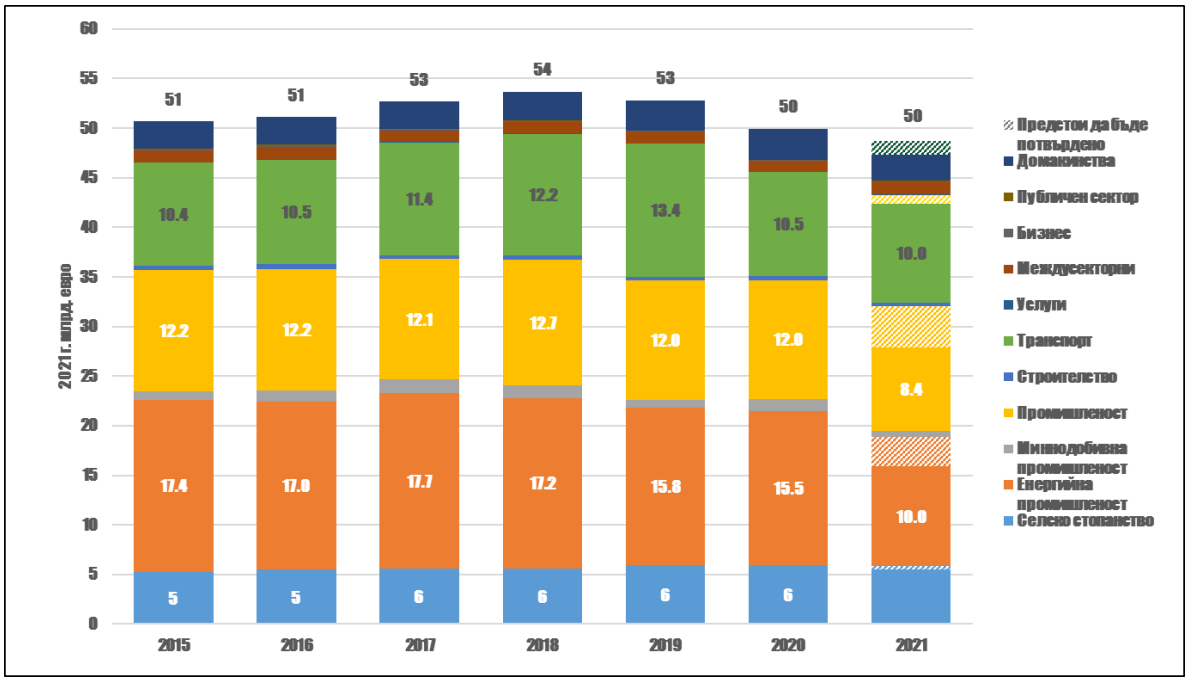
Субсидиите за изкопаеми горива в **енергийния сектор** са намалели с 1,9 млрд. евро (-11 %) между 2015 г. и 2020 г., главно в резултат на намаляването на субсидиите за неспецифични горива и субсидиите за различни изкопаеми горива, докато субсидиите, предназначени конкретно за черни въглища, кафяви въглища и природен газ, са останали практически непроменени. Като цяло намаляването на субсидирането на изкопаемите горива при производството на енергия е положително развитие за целите на ЕС в областта на климата и международните ангажименти. През 2021 г. субсидиите за изкопаеми горива в енергийния сектор продължиха да намаляват и бяха с 25 % по-ниски от тези през 2015 г.

В **транспортния сектор** субсидиите за изкопаеми горива (предимно за нефтопродукти) се увеличиха драстично (с 29 %, или 3,1 млрд. евро) между 2015 г. и 2019 г., след което през 2020 г. намаляха с 3 млрд. евро (предимно поради по-ниското потребление на нефт), а през 2021 г. се увеличиха с 0,9 млрд. евро (+9 % в сравнение с 2020 г.). Според оценките в контекста на проучването потреблението на керосин във въздухоплаването през 2021 г. все още е по-ниско от това през 2019 г.

Субсидиите за изкопаеми горива в **селското стопанство също се увеличиха** (с 13 %, или +0,7 млрд. евро) между 2015 г. и 2020 г., като секторът получаваше субсидии предимно под формата на подкрепа за потреблението на нефтопродукти (например намаляване или освобождаване от данъци върху горивата). Субсидиите за изкопаеми горива **за домакинствата** се увеличиха с 15 % (0,4 млрд. евро) през същия период, основно под формата на субсидии за потребление на мазут и природен газ. През 2021 г. субсидиите за изкопаеми горива за домакинствата продължиха да се увеличават спрямо нивата си от 2020 г.

За разлика от тях субсидиите за изкопаеми горива в **промишлеността**, предоставяни главно под формата на данъчни облекчения и освобождаване от данъци за използване на енергия, намаляха с 0,2 млрд. евро (-2 %) между 2015 г. и 2020 г. Субсидиите за въглища намаляха с 1,4 млрд. евро, докато субсидиите за газ и нефт нараснаха съответно с 0,5 млрд. евро и 1,1 млрд. евро през петгодишния период.

Фигура 6 — Субсидии за изкопаеми горива в различни сектори в ЕС

Източник: Проучване на енергийните субсидии и други правителствени намеси в Европейския съюз, издание 2022 г.

Субсидиите за **нефт и нефтопродукти**, които представляват повече от половината от общите субсидии за изкопаеми горива в ЕС, нараснаха с 6 % (+1,2 млрд. евро) между 2015 г. и 2020 г., въпреки че тези субсидии са намалели с 3,1 млрд. евро през 2020 г. поради свързаните с COVID-19 ограничения на свободата на движение. Субсидиите за дизелово гориво се увеличиха с 44 % (+3,4 млрд. евро) между 2015 г. и 2020 г. в ЕС, като най-голям принос за това имат Белгия (+1,8 млрд. евро, повече от три пъти увеличение) и Франция (+1,2 млрд. евро, или +74 %). Субсидиите за нефт и нефтопродукти се увеличиха с приблизително 0,8 млрд. евро през 2021 г. в сравнение с 2020 г.

Субсидиите за **черни и кафяви въглища** намаляха с 9 % (-0,9 млрд. евро) в ЕС между 2015 г. и 2020 г., което се дължи на намаленото използване на твърди горива в няколко сектора, като например промишлеността. Въпреки това при генерирането на електроенергия субсидиите за въглища не отбелязват значителна промяна през този петгодишен период. В бъдеще субсидиите за въгледобивния сектор обаче може временно да се увеличат както поради очакваното краткосрочно увеличение на дела на въглищата в микса на електропроизводството, така и поради планираните в няколко държави членки компенсационни схеми за затваряне на централи, използващи черни и кафяви въглища. Възможно е обаче плановете за тези компенсационни схеми да претърпят промени предвид настоящите предизвикателства пред енергийната сигурност и доставките. Най-големият спад на субсидиите за твърди горива през този петгодишен период се наблюдава в Германия (с 11 %, или -0,8 млрд. евро), докато в Полша субсидиите за въглища се увеличиха с 65 % (+0,6 млрд. евро). Субсидиите за въглища в ЕС се увеличиха с приблизително 0,6 млрд. евро през 2021 г. в целия ЕС в сравнение с 2020 г.

Субсидиите за **природен газ** нараснаха с 6 % (0,5 млрд. евро) между 2015 г. и 2020 г., което представлява около 19 % от субсидиите за изкопаеми горива и малко повече от

дела на субсидиите за черни и кафяви въглища (18 %). През този период субсидиите за газ в промишления сектор се увеличиха, докато в сектора на генерирането на електроенергия няма промяна в субсидиите. През този период субсидиите за природен газ са се увеличили с около 0,5 млрд. евро както в Германия (+9 %), така и във Франция (+113 %), докато промяната между 2015 г. и 2020 г. показва разнопосочна картина в другите държави.

Повишаването на цените на въглищата на фона на изключително високите цени на природния газ затруднява още повече замяната на природния газ с въглища в енергийния микс на много държави —членки на ЕС, но те насърчават замяната с по-евтини възобновяеми енергийни източници. В резултат на настоящата геополитическа ситуация ЕС представи две инициативи. Първата инициатива е планът REPowerEU за намаляване на зависимостта от потреблението на газ (основно с цел: i) диверсификация на доставките на газ с цел независимост от Русия; ii) повишаване на енергийната ефективност и икономиите на енергия; и iii) ускоряване на въвеждането на възобновяеми енергийни източници. Втората инициатива е планът „Да пестим газ за безпроблемна зима“ за намаляване на потреблението на газ през зимата на 2022—2023 г.[27] В бъдеще тези две инициативи вероятно ще окажат влияние върху субсидиите за природен газ[28]. През 2021 г. субсидиите за природен газ в ЕС се увеличиха с около 0,7 млрд. евро (+10 %) в сравнение с 2020 г.

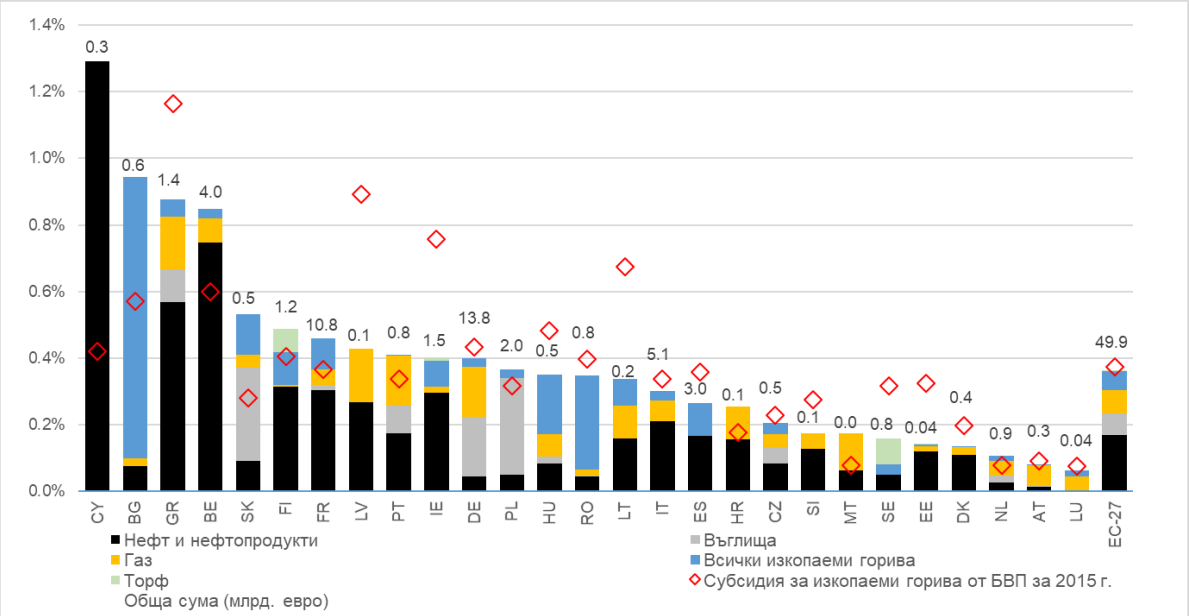
Субсидиите за изкопаеми горива имат **различно значение в различните държави от ЕС** в зависимост от размера на националния БВП. През 2020 г. Кипър е изразходвал 1,3 % от своя БВП за субсидиране на изкопаеми горива (основно нефтопродукти). България също е изразходвала 0,9 % от своя БВП за субсидии за изкопаеми горива през тази година (предимно за мерки, които не са свързани с конкретни горива). От друга страна, през 2020 г. Люксембург и Австрия са изразходвали по-малко от 0,1 % за субсидии за изкопаеми горива, докато средната стойност за ЕС е била 0,3 % от БВП. След Кипър Белгия и Гърция са изразходвали най-много средства за субсидии за нефтопродукти (съответно 0,7 % и 0,5 % от БВП), докато Словакия и Полша са изразходвали 0,3 % от БВП за субсидии за въглища.

В сравнение с 2015 г. интензивността на субсидиите за изкопаеми горива (сумата, изразходвана за субсидии за изкопаеми горива за всяко евро от БВП) през 2020 г. се е увеличила с 0,9 % в Кипър и с 0,4 % в България, докато в Латвия е намаляла с 0,5 %, а в Литва и Ирландия — с повече от 0,3 %. На равнището на ЕС тази интензивност на субсидиите за изкопаеми горива остава практически непроменен между 2015 г. и 2020 г. През 2021 г. интензивността на субсидиите за изкопаеми горива леко намалява в сравнение с 2020 г. в повечето държави членки.

[27] Наред с тези инициативи ЕС прие и други важни законодателни актове, които оказват влияние върху потреблението на газ и субсидиите, като например Регламента за намаляване на търсенето на газ, Регламента за съхранението на газ и др.

[28] Субсидиите за газ се отнасят само до субсидиите за производството и потреблението на газ и енергия от газ. Те не включват подкрепа за потенциално развитие на инфраструктурата, като например модернизиране на европейската газопреносна мрежа с цел осигуряване на по-добри газови потоци, изграждане на нови терминали за регазификация на втечнен природен газ или разширяване на съществуващите терминали и др.

Фигура 7 — Субсидии за изкопаеми горива в държавите — членки на ЕС, като процент от БВП и в млрд. евро през 2020 г., в сравнение със субсидиите за изкопаеми горива като процент от БВП през 2015 г.

Източник: Проучване на енергийните субсидии и други правителствени намеси в Европейския съюз, издание 2022 г.

3. Съгласуваност на различните енергийни субсидии с таксономията на енергията

Таксономията на ЕС може да окаже въздействие върху субсидиите в бъдеще, като предостави инструменти за идентифициране на устойчиви дейности. Тя би могла да улесни политиките на ЕС и националните политики за насочване към дейности, които допринасят значително за смекчаване на последиците от изменението на климата и за адаптиране към него, без това да навреди значително на други цели в областта на околната среда. В рамките на проучването на Комисията беше направен първият преглед на съгласуваността на енергийните субсидии и основните икономически дейности, определени в таксономията[29].

За да се класифицират субсидиите, в проучването на Комисията са определени четири различни категории[30]. Първата категория е „съгласувани“ и може да се прилага в случаите, когато субсидиите облагодетелстват дейности, известни като „допустими за таксономията икономически дейности“, като например възобновяемите енергийни източници или енергийната ефективност като цяло. Втората категория е „несъгласувани — преходни“ и обхваща субсидии за дейности, които не са допустими съгласно таксономията на ЕС, но които също могат да подпомогнат енергийния преход, като например извеждането от експлоатация на активи, използващи изкопаеми горива. Третата категория е „несъгласувани“ и обхваща всички субсидии, които пряко или косвено подпомагат производството или потреблението на изкопаеми горива. Последната категория е „неприложими“ и обхваща субсидии, които не могат да бъдат

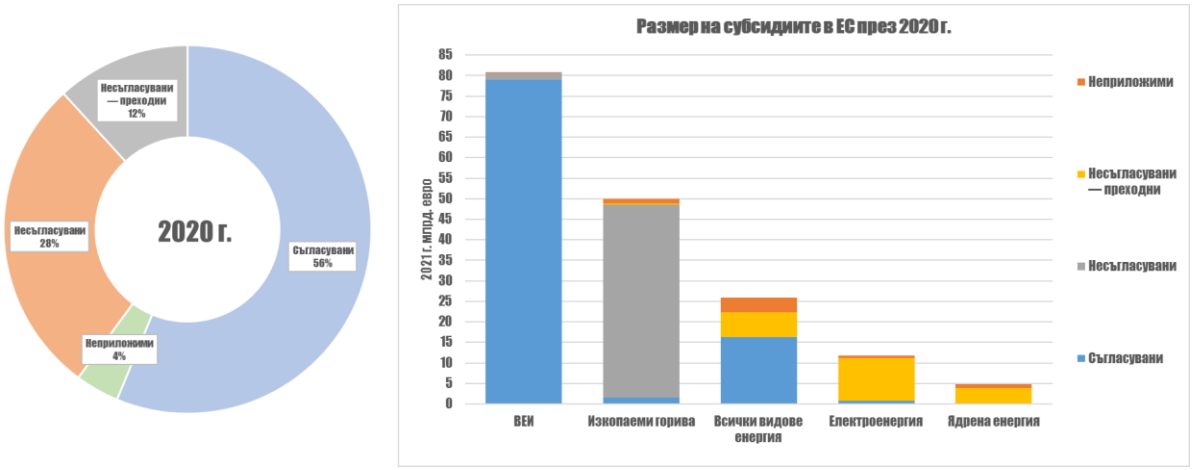
[29] Важно е да се има предвид, че по време на изготвянето на проучването на Комисията Европейската комисия вече е предложила допълващия делегиран акт за климата, който се отнася до дейностите в областта на ядрената и газовата енергетика, но процесът на приемане от съзаконодателите не е приключил и поради това делегираният акт все още не е влязъл в сила.

[30] Подробно описание на всяка класификация може да бъде намерено в глава 5.1.2 относно класификацията по таксономията на ЕС в проучването на Комисията.

класифицирани в предишните категории, като например пазарни механизми (например пазар на преносна/пропускателна способност или резерви за сигурност).

Както показват данните от проучването на Комисията, по-голямата част от субсидиите за възобновяеми енергийни източници (79 млрд. евро от общо 81 млрд. евро през 2020 г.) са относими към категорията „съгласувани“ (останалите 2 млрд. евро субсидии са разпределени в категориите „несъгласувани“ и „неприложими“, като обхващат главно намаления на данъци или допълнителни такси за електроенергия от възобновяеми източници за някои отрасли). За разлика от тях повечето от субсидиите за изкопаеми горива са класифицирани в категорията „несъгласувани“. В другите две категории („несъгласувани — преходни“ и „несъгласувани“) могат да се видят например субсидии за преструктуриране на въглищни мини и помощи за социалния преход на хората, заети в миннодобивния сектор. На тези две други категории се падаха 2,8 млрд. евро от общо 50 млрд. евро субсидии за изкопаеми горива през 2020 г. В категорията „Всички видове енергия“ около 63 % от общия размер на субсидиите от 26 млрд. евро през 2020 г. попадат в категорията „съгласувани“, докато други мерки (например данъчни облекчения за енергия и безвъзмездни средства за определени дейности и инвестиции) са в другите три категории. Както за производството на електроенергия, така и за ядрената енергия, по-голямата част от субсидиите (над 80 %) попадаха в категорията „несъгласувани — преходни“ през 2020 г.

Фигура 9 — Класифициране на субсидиите с оглед на съответствието с класификацията на таксономията през 2020 г.

Източник: Проучване на енергийните субсидии и други правителствени намеси в Европейския съюз, издание 2022 г.

4. Заключения

Неотдавнашните геополитически събития и повишените цени на енергията наложиха нови инициативи за политики в Европейския съюз. Тези нови инициативи са изключителни по своето естество, но биха могли да окажат фундаментално въздействие върху енергийния пазар и енергийната инфраструктура. По-малкото потребление на енергия и непрекъснатото намаляване на зависимостта от изкопаеми горива в жилищния, енергийния, транспортния и промишления сектор ще спомогне за намаляване на вноса на изкопаеми горива, за ускоряване на прехода към чиста енергия и повишаване на сигурността на енергийните доставки в ЕС. Това предполага намаляване на свързаните с изкопаемите горива субсидии, а пренасочването на ресурси

към възобновяеми енергийни източници и енергийна ефективност продължава да бъде инструмент за постигане на тези цели и на целите на политиката на ЕС в областта на климата. Значително намаляване на потреблението на газ в средносрочен план най-вероятно ще доведе до намаляване на субсидиите за газ. Настоящите високи цени на газа и очакваното временно увеличение на генерирането на електроенергия от въглища не би следвало да доведат до значително по-високи субсидии за изкопаеми горива. Същевременно през следващите няколко години трябва да се вземат предвид и политическите съображения за финансова достъпност. В някои държави — членки на ЕС, електрогенериращите мощности, работещи с черни и кафяви въглища, както и някои ядрени централи, вероятно ще останат част от генерирането на електроенергия по-дълго, отколкото се очакваше досега.

За да се осъществи преходът към чиста енергия, да се избегнат зависимостта и блокираните активи в технологиите за изкопаеми горива и да се сведе до минимум използването на енергия от изкопаеми горива, са необходими допълнителни инвестиции във възобновяеми енергийни източници и енергийна ефективност. Това вероятно ще изисква пренасочване на вниманието от енергийни субсидии към възобновяеми енергийни източници и ефективност, включително реакция от страната на потреблението. Новопоявилите се технологии, като например възобновяемият водород, ще стават все по-значими, което предполага по-високи субсидии. Енергийната ефективност ще играе ключова роля в изпълнението на целите на REPowerEU и на плана „Да пестим газ за безпроблемна зима“. Инвестициите, необходими за тези програми, може да изискват по-голяма финансова подкрепа за енергийната ефективност под формата на по-големи субсидии.

Същевременно държавите — членки на ЕС, предприеха редица мерки, за да намалят въздействието на високите цени на дребно на енергията. Тези мерки вероятно ще се превърнат в по-високи субсидии за потреблението на енергия от домакинствата и предприятията, поне в краткосрочен и средносрочен план.

Подробните резултати от проучването на Комисията относно субсидиите ще бъдат публикувани заедно с настоящия доклад, за да се даде цялостна представа за ситуацията.